



Telegraful Român

Anul 162 • nr. 13-14

1 aprilie 2015



«Hristos, Paștele nostru – Pâinea din Cer care Se dă pentru viața lumii»

Pastorală la Învierea Domnului – 2015

† LAURENȚIU,

Arhiepiscopul Sibiului și Mitropolitul Ardealului

Ne-a ajutat Preabunul Dumnezeu ca și anul acesta să ajungem în această „sfântă cu adevărat și mult prăznuită noapte de mântuire”, în care cu bucurie ne salutăm unul pe altul prin mărturisirea cea mai scurtă și profundă a adevărului credinței noastre: „Hristos a înviat!” Răspunzând: „Adevărat a înviat!”, fiecare din noi exprimăm faptul că nu doar credem cu toată ființa noastră în această mare taină a creștinismului, ci o și experimentăm și o trăim cu o bucurie negrăită. În această sfântă zi a Învierii, „Una a Sâmbetelor, Împărăteasă și Doamnă”, la acest „praznic al praznicelor, și sărbătoare a sărbătorilor”, suntem cu toții purtători de lumină și toți, într-un glas, cântăm cântarea de biruință: „Hristos a înviat din morți, cu moartea pe moarte călcând și celor din mormânturi viață dăruindu-le”.

De fiecare dată, în fiecare an, când ajungem să cântăm pentru prima oară acest tropar al Paștilor, ne copleșește o stare sufletească de bucurie ce nu se poate compara cu niciuna din cele prin care trecem, ca oameni, în de-

cursul vieții noastre. În ea simțim că fericirea pe care o trăim în aceste clipe este de Sus, că ea nu este de la noi, ci este din Cer, fiind bucuria pe care ne-o dăruiește Hristos Însuși. În ea și prin ea simțim că toți suntem vii și nu vom muri niciodată, că suntem vii pentru că El Își revarsă în noi viața Lui dumnezeiască, care va învia și trupurile noastre în ziua de apoi! Suntem vii și nemuritori pentru că El a vrut să ne scoată din tirania diavolului și din legăturile morții și să ne așeze cu Sine înaintea Tatălui, la Cina cea veșnică a Împărăției Sale.

Suntem bucuroși pentru că pe toți Hristos ne cheamă să intrăm la masa Sa bogată, la „ospațul credinței”, la care „Vițelul este mult”, „Hrana este vie și dătătoare de viață”. „Acum nimeni să nu se plângă de sărăcie, ne îndeamnă Sfântul Ioan Gură de Aur, pentru că s-a arătat împărăția cea pentru toți. Acum nimeni să nu se tânguiească de păcate, pentru că iertarea din mormânt

(continuare în p. 2)



Pastorală la Învierea Domnului – 2015

† SOFRONIE,
Episcop
al Oradiei

In lumina învierii Mântuitorului, lumina necreată a lui Dumnezeu, sufletele noastre se bucură și trupurile se veselesc, primind nădejdea cea mare a propriei învieri, în Ziua Domnului. Iar mărturisirea noastră comună despre învierea lui Hristos, repetată an de an și generație după generație, pe fața întregului pământ, face din civilizația creștină civilizația învierii, descoperind lumii întregi Biserica Ortodoxă ca Biserica Învierii. Din punct de vedere cultural, creștinismul ortodox este recunoscut ca religia învierii, a vieții și a speranței, sursă nestinsă a bucuriei, în pofida tuturor încercărilor prin care drept-măritorii creștini au trecut, în decursul istoriei, și le suportă și astăzi. Pentru că civilizația creștină nu este o civilizație a morții, ci a învierii, iar cultura creștină nu este o cultură a morții, ci a speranței în înviere.

Marele Pavel, Apostolul neamurilor, le scria corintenilor că „vrăjmașul cel din urmă care va fi nimic este moartea” (I Corinteni 15, 26) și se întreba, retoric,

„Eu sunt învierea și viața; cel ce crede în Mine, chiar dacă va muri, va trăi” (Ioan 11, 25).

În aceeași epistolă, mărturisind despre învierea Domnului și profetind despre învierea noastră: „unde îți este, moarte, biruința ta? Unde îți este, moarte, boldul tău?” (I Corinteni 15, 55). Arătând că „boldul morții este păcatul” (I Corinteni 15, 56) și că biruința asupra păcatului și a morții ne-a fost dată prin Domnul nostru Iisus Hristos (I Corinteni 15, 57), Cel care, fără de păcat fiind, a murit pentru păcatele noastre, demonstrează împlinirea vechilor profeții: a lui Isaia, care Îl vede în Duh pe Domnul Savaot dând „la o parte vălul care învăluie toate popoarele și perdeaua care acoperă toate neamurile” (Isaia 25, 7), și proorocește că „El va înlătura moartea pe vecie!” (Isaia 25, 8), dar și profeția lui Osea – „din stăpânirea locuinței morților îi voi izbăvi și de moarte îi voi mântui. Unde este, moarte, biruința ta? Unde-ți sunt chinurile tale?” (Osea 13, 14).

Dacă păcatul lui Adam a adus în lume moartea, moartea pe Cruce a Domnului și Învierea Sa deschid calea spre învierea cea de obște, inaugurând orizontul speranței celor mulți și păcătoși, răscumpărați prin jertfa Celui fără de păcat, a Domnului și Mântuitoru-

(continuare în p. 3)



† IRINEU,
Arhiepiscop
al Alba Iuliei

Pastorală la Învierea Domnului – 2015

A trecut perioada Postului Mare și, după ce am parcurs acest „dumnezeiesc stadion al înfrânării”, am ajuns la sărbătoarea luminată a Învierii Mântuitorului nostru Iisus Hristos pe Care „moartea n-a putut să-L țină” (cf. Fapte 2, 24). Conștiinței de măreția evenimentului mântuitor, noi, creștinii, ne exprimăm bucuria pascală glăsuind: „Paștile Domnului, Paștile! Că din moarte la viață și de pe pământ la cer, Hristos-Dumnezeu ne-a trecut pe noi, cei ce cântăm cântare de biruință”.

Primind moartea de bunăvoie, Fiul lui Dumnezeu „a purtat păcatele noastre, în trupul Său, pe lemn” (I Pt. 2, 24). Înviind a treia zi din mormântul Său, El S-a făcut „pârgă (a învierii) celor adormiți” (I Cor. 15, 20). În intervalul dintre moartea ispășitoare de pe Golgota și Învierea lui Hristos, se petrece slăvita și biruitoarea Sa coborâre în iad, adică în locuința celor osândiți. Acest mare adevăr este subliniat de Sfânta Scriptură, de către Sfinții Părinți ai Bisericii și de minunatele cântări ale Penticostarului.

Drept-măritorii creștini,

Chiar și atunci când trupul lui Hristos se afla în mormânt, în timpul celor trei zile, iubirea Sa era activă. El a folosit acest timp ca să coboare, cu sufletul Său, până în adâncimile iadului, în abisul morții. Precum arată Sfântul Iustin Martirul, „Domnul, Dumnezeul Cel Sfânt al lui Israel, Și-a reamintit de morții Săi, de toți aceia care dorm în pământ, și a coborât la ei ca să le spună vestea cea bună a mântuirii”. Icoana ortodoxă a Învierii ni-L arată pe Hristos, al doilea Adam, Omul desăvârșit, aplecându-Se peste un om vechi, spre a-l prinde pe acesta de mână dreaptă și a-l trage în sus. Acel om vechi este: Adam și Eva care au căzut de la viață, care au locuit „în latura umbrei morții” (Is. 9, 1).

Biserica primară a învățat că Iisus a coborât în locuința celor morți și a predicat Evanghelia patriarhilor, sfinților, profeților, regilor și martirilor Vechiului Testament, conducându-i pe ei din iad spre Cer. Aceștia erau, într-adevăr, „duhurile din închisoare” (cf. I Pt. 3, 19), cărora Mântuitorul le-a oferit vestea cea bună a mântuirii. Sfântul Irineu de Lyon scria astfel: „Pentru acest motiv, Domnul a coborât în regiunile de sub pământ, predicând și acolo venirea Sa și declarând iertarea păcatelor, care este primită de către aceia care cred în El”. Misiunea lui Hristos în iad era de a desăvârși lucrarea Sa mântuitoare. Scopul Său era să vestească mântuirea nu numai celor vii, ci și dreptilor care au murit.

Coborârea lui Hristos în iad, ca Biruitor, reprezintă actual eliberator al lui Dumnezeu. Sfântul Grigorie Teologul afirmă: „Iisus a coborât în iad, dar a salvat sufletele de acolo”. Domnul Se situează pe Sine în fața puterii morții,

(continuare în p. 6)

«Hristos, Paștele nostru – Pâinea din cer care se dă pentru viața lumii»

(urmare din p. 1)

a răsărit. Acum nimeni să nu se teamă de moarte, pentru că ne-a izbăvit pe noi moartea Mântuitorului. Astăzi suntem bucuroși pentru că putem și noi, împreună cu Sfântul Apostol Pavel, să strigăm: „Unde îți este, moarte, boldul? Unde îți este, iadule, biruința?” (I Cor. 15, 55). Astăzi suntem bucuroși că, înviind Hristos, iadul a fost nimicit, demonii au căzut, moartea a fost biruită, și nouă ne-a dăruit viața cea veșnică. Suntem bucuroși pentru că astăzi Mântuitorul sărbătorește împreună cu noi și, așa cum a dorit cu dor să mănânce Paștile cu ucenicii Săi, tot la fel, cu același dor și aceeași dragoste negrăită, iată, astăzi ne pregătește și nouă masă și ospăț bogat, la care ne cheamă pentru a ni Se dăruie pe Sine cu întreaga Sa iubire curată și jertfelnică, pentru a ne vorbi despre Sine, despre pătimirile Sale și despre bucuria nespūsă a Învierii Sale.

lubiți credincioși,

Aceasta este *Taina Paștilor*: suntem la masă împreună cu Hristos, Care a murit pentru noi, ca să ne pregătească o masă așa de bogată. La această masă bogată a fost chemat și Adam, dintru început, când a fost pus în Grădina Raiului. Ziditorul a toate l-a făcut pe om pentru a gusta și pentru a se hrăni din nemărginita Sa iubire. Pentru a putea simți această iubire jertfelnică, pentru a putea să și-o facă proprie și să îi devină Hrana perpetuă a vieții sale, omul a primit de la Dumnezeu îndemnul de a păzi singura și ușoară poruncă din Rai. A fost chemat să-și supună voia sa proprie voii dumnezeiești, pentru a putea fi, astfel, pururi în comuniune cu Creatorul său. Adam a călcat Legea lui Dumnezeu, a nesocotit porunca dată lui și a pierdut, îndată, simțirea acelei iubiri dumnezeiești, a rămas gol, și sufletul s-a întunecat, lipsit fiind de Hrana cerească dăruită de Ziditor în Rai. Ieșind de sub ascultare, nesocotind Legea lui Dumnezeu, omul s-a întors spre micimea plăcerilor egoismului patimilor și a ajuns să fie rob al diavolului, al morții și al stricăciunii. Nimeni dintre oameni nu putea repara o astfel de greșală. Nimeni altul, decât Cel care l-a creat, nu îl putea aduce pe om din nou la masă cu Dumnezeu, în Împărăția iubirii Sale. Nimeni nu-i putea dăruie omului capacitatea de a renunța la eul său egoist, care s-a îndreptat spre plăcerile lumii de jos.

Calea de întoarcere în Raiul pierdut trebuia să treacă însă prin *jertfă*, căci doar prin *Jertfa mântuitoare* firea umană putea fi refăcută, restaurată și putea din nou să dobândească totala disponibilitate de a asculta de Dumnezeu, renunțând la egoismul patimilor. Doar astfel omul putea redobândi capacitatea de a simți și a se hrăni cu dragostea jertfelnică a lui Dumnezeu. De aceea, Fiul lui Dumnezeu S-a întrupat și a luat asupra Sa firea noastră cea căzută, pentru a o răscumpăra, prin jertfă, din tirania diavolului, a morții și a stricăciunii.

Trăind în lumea aceasta, Mântuitorul a sfințit firea noastră, a împodobit-o, a făcut-o din nou în stare să simtă și să se îndulcească de dragostea lui Dumnezeu, și să asculte de poruncile Lui. Hristos, ca Om, a renunțat cu desăvârșire la Sine și S-a încredințat cu totul lui Dumnezeu, știind că doar astfel umanul va putea învia la o nouă viață și va putea să guste din fericirea Raiului. De aceea, pentru a da firii noastre din nou puterea ascultării de Ziditorul a toate, Mântuitorul a murit pe cruce, iar răstignirea Sa și-a trăit-o ca pe o mărturie văzută a sincerității ascultării Sale de Dumnezeu, a morții Sale față de egoism, a dăruirii Sale, și ca Om, cu totul Tatălui.

lubiți fii sufletești,

A sta din nou la masă împreună cu Dumnezeu, a fi în comuniune cu Creatorul a toate, acesta este scopul întregii iconomii a mântuirii. Hristos a înviat din morți și S-a înălțat cu umanitatea Sa îndumnezeită la cer, care a primit din nou puterea ascultării de Dumnezeu și capacitatea gustării dragostei Lui, iar această umanitate plină de viață

dumnezeiască ne-o dăruiește nouă prin harul Sfântului Duh, prin *Sfintele Taine* ale Bisericii. Astăzi, suntem chemați să venim să bem „băutură nouă, nu din piatră stearpă, făcută cu minuni, ci din Izvorul nestricăciunii... întru Care ne întărim”. Astăzi, din nou suntem, ca Adam, chemați să intrăm la Cina Împărăției, să luăm Hrana vieții celei veșnice, să ne hrănim din nou sufletele cu dragostea lui Dumnezeu. Hrana noastră este Hristos, *Pâinea Care Se coboară din cer* (Ioan 6, 50), Mana trimisă de Dumnezeu noului Său popor ales, Hrana vie Care ne dă viață, pentru că ne umple de simțirile curate ale umanității lui Hristos, pentru că ne face capabili să ne dăruim și noi, ca oameni, lui Dumnezeu, cum a făcut-o El, ca Dumnezeu-Omul. Puterea aceasta a Lui ne face pe noi vii și umple de sens existența noastră, după cum Hristos a zis: „*Cel ce mănâncă Trupul Meu și bea Sângele Meu are viață veșnică, și Eu îl voi învia în ziua cea de apoi*” (Ioan 6, 54).



Hrana aceasta minunată pe care Dumnezeu ne-a pregătit-o și ne-o dăruiește la fiecare Sfântă Liturghie este o *Persoană* și, de aceea, Ea are nevoie de noi ca *persoane*. Prin urmare, doar dacă ne deschidem cu tot sufletul și cu toată ființa Persoanei lui Hristos, prin ascultarea poruncilor dumnezeiești, putem gusta din dragostea Lui în primirea cu credință a Sfintei Împărtășanii. De aceea, toți cei care dorim să ne apropiem și să intrăm la acest Ospăț dumnezeiesc trebuie să ne îmbrăcăm în „*haină de nuntă*”, venind fiecare la această cină a veșniciei cu *darul jertfirii ființei noastre*, arătat în *post*, în *rugăciune* și în *milostenie*. La acest Ospăț ceresc nu se poate intra decât în stare de jertfă, adică într-o dispoziție lăuntrică de a asculta de Dumnezeu și de a te jertfi Lui și aproapelui, căci doar așa omul poate cunoaște în adâncul lui și experia delicatețea și sensibilitatea iubirii jertfelnice a lui Hristos, cu totul opusă patimilor.

lubiți credincioși,

Dacă dorim să trăim cu adevărat în viața noastră bucuria, binecuvântarea și puterea duhovnicească a acestei *Pâini coborâte din cer*, trebuie să ne sârguim deplin ca voia noastră să urmeze voii lui Dumnezeu, adică să căutăm în toată vremea să împlinim poruncile Lui! Astfel, tot ceea ce ne îndeamnă Sfânta Scriptură să săvârșim în viața noastră, tot ceea ce ne pune Dumnezeu în gând, prin conștiința curățită prin pocăință și *sposedanie* deasă, tot cuvântul dumnezeiesc împărtășit de duhovnicii noștri sunt sfintele porunci, întru care se arată voia și chemarea Preamilostivului Dumnezeu pentru noi. Nu trebuie să uităm că poruncile dumnezeiești, dăruite nouă pentru ridicarea noastră din moartea spirituală a păcatului, pentru sfințirea vieții noastre, izvorăsc din iubirea nesfârșită a Tatălui Ceresc pentru noi, din purtarea Lui de grijă per-

manentă pentru sufletele noastre, căci voiește ca toți să ne mântuim, să devenim fii și moștenitori ai Împărăției Sale. Sfinții Părinți ne învață că poruncile lui Dumnezeu sunt cele care ne păzesc pe noi, dacă și noi le păzim pe ele. Împlinind în viața noastră Cuvântul și voia Tatălui Ceresc, rămânem în „*grădina raiului*”, în dragostea Lui, iar viața cea nouă la care ne-am născut prin Taina Sfântului Botez se înnoiește întru noi și umple adâncurile ființei noastre. Însă când urmăm egoismului voii noastre proprii, înclinațiilor trupesti păcătoase, încrederei în sine și mândriei minții noastre, atunci ieșim din *rai* de bunăvoie, asemenea lui Adam cel vechi, care n-a păzit *chipul ceresc* de care a fost învrednicit, iar vrăjmașul cel nevăzut, patimile și umbra morții pun stăpânire pe viața noastră. Din această cădere liberă în păcat și în stricăciune vine toată suferința în viața noastră și a familiilor noastre. Călcăm poruncile lui Dumnezeu și alegem calea morții atunci când respingem darul lui Dumnezeu, trimis familiei, prin naștere de prunci. Nesocotim legea Sa și ne înstrăinăm de Dumnezeu când ne întinăm trupul cu patimile urâte ale desfrânării. Ne despărțim de voia Sa dumnezeiască atunci când nu ne hrănim sufletele cu *rugăciune*, cu *post* și cu *milostenie*. Tot răul vieții noastre vine din depărtarea și înstrăinarea noastră de Dumnezeu, Izvorul vieții și al sănătății noastre.

De aceea, în aceste momente de sfântă și luminoasă prăznuire a Învierii Domnului Hristos, să căutăm să renunțăm la obișnuințele prin care ne-am legat atât de mult de cele pământești, să ne ridicăm atenția, preocupările și privirea dinspre grijile și alergăturile cotidiene, care ne gârbovesc viața atât de mult spre cele pământești, materiale și stricăcioase, iar, în lumina credinței, să ne redeschidem ochii cei dinlăuntru ai inimilor noastre și să vedem, să înțelegem taina cea minunată a luminii, a bucuriei biruinței asupra morții, a păcatului și a iadului care este prăznuirea de acum. Să nu fim nepăsători față de darurile Învierii revărsate peste viața noastră, făcând zadarnică iubirea nesfârșită a Domnului Hristos pentru noi. Să ne apropiem deci cu sufletele pline de smerenie și pocăință de ospățul Paștilor Lui, pe care ni-L întinde înainte la fiecare Sfântă Liturghie, ca părtași Cinei Lui celei de Taină în această viață vremelnică, ca să ne învrednicim și de lumina, și de viața plină de slavă a Zilei celei neînserate din Împărăția Lui.

lubiți credincioși,

Bucuria pascală, pe care Biserica noastră Ortodoxă o evocă intens și solemn acum și în toate cele patruzeci de zile ce vor urma, este bucuria și nădejdea noastră cea mai mare că toate încercările și greutățile vieții de acum le vom birui prin Hristos cel Înviat, „*întru Care ne întărim*”. Cu fiecare cântare pascală și cu fiecare salut pascal „Hristos a Înviat!”, adevărim, mărturisim și trăim marele Lui cuvânt dumnezeiesc: „*În lume necazuri veți avea, dar îndrăzniți, Eu am biruit lumea*” (Ioan 16, 33).

Mulțumim Bunului Dumnezeu pentru statornicia și întărirea în credință a fiilor Bisericii și ai neamului nostru, care au apărut cu multă responsabilitate *drepturile copiilor noștri* de a cunoaște și experimenta, și în școală, sensul și frumusețea vieții duhovnicești, prin ora de religie, care contribuie deplin la formarea caracterului religios-moral al tinerilor noștri.

Să rămânem în această bucurie pascală, pentru a putea trece peste toate încercările care ne stau înainte, făcând din viața noastră o cale către Înviere, către Împărăția lui Dumnezeu.

Vă dorim tuturor să petreceți Marele Praznic al Învierii cu multă sănătate, bucurie sfântă și alese împliniri sufletești.

Hristos a înviat!

Sărbători fericite!

Întru mulți și binecuvântați ani!

¹ Sfântul Ioan Gură de Aur, *In sanctum pascha*, PG 52, 768C.

Pastorală la Învierea Domnului – 2015

(urmare din p. 1)

lui nostru Iisus Hristos. Și dacă multitudinea păcatelor omenirii aduce cu sine întuneric și genune, sacrificarea prin răstignire a Mielului lui Dumnezeu revarsă lumină în întuneric, lumină pură și necreată, făcând din Hristos-Mirele înjunghiat al Bisericii, peste tenebrele mormintelor noastre, în întunericul patimilor umanității căzute, deșirate, desfigurate, lumina Învierii lui Hristos aducând raze de speranță peste omenire, invitând chipul desfigurat al lui Dumnezeu în om la transfigurare, prin despătimire, luminare și îndumnezeire, calea urcușului duhovnicesc la care Biserica Ortodoxă îi îmbie pe toți fiii și fiicele ei, prin efortul ascetic, prin nevoia binecuvântată, care duce la mântuire, aducând, în cel ce suie pe scara Raiului, taina vederii luminii dumnezeiești necreate, a luminii Învierii, esența misticii ortodoxe.

lubit popor al lui Dumnezeu,

Nădejdea învierii celei de obște, prin venirea Mântuitorului, au cunoscut-o și cei din vechime, din antichitatea iudaică, poporul Legii celei vechi, prin glasurile proorocilor insuflați de Duhul Sfânt. Așa s-a primit în lume credința în învierea morților, pe care o regăsim în toate marile religii de la începuturile civilizației omenești, dorul nestins al omului, reflectat în credințele popoarelor antice, după nemurire, înregistrând spectaculoase dezvoltări, care au condus la apariția unor adevărate necropole, orașe ale morților, pregătite de resuscitare, atunci când voința divină hotăra că a sosit clipa învierii. Aceasta deoarece Dumnezeu nu a dorit să-i lase pe oameni în întuneric, și a pregătit și popoarele păgâne pentru revelația cea mare și sfântă: venirea în lume, la „plinirea vremii”, a Răscumpărătorului, venit pentru a desființa moartea, pentru a zdrobi păcatul, pentru a alunga frica și a risipi întunericul, prin moartea și Învierea Sa, a Celui fără de păcat, Dumnezeu-Omul, Fiul veșnic al Tatălui, înomenit din Fecioara, în toate asemenea nouă, afară de păcat, pentru a aduce învierea, pentru a vindeca firea omenească distrusă de păcat, pentru a instaura nădejdea și a împărtăși lumina dumnezeiască tuturor celor ce cred în El și Îl urmează.

Profeții cei de demult ai Israelului celui vechi au văzut cu Duhul, le-a fost dăruit să contemple și s-au învrednicit să mărturisească atunci, și până acum, și până la sfârșitul veacurilor cu privire la învierea morților, cu puterea Răscumpărătorului, cum Îl putem și noi zări duhovnicește, prin cuvintele Dreptului Iov, care vestea: „dar eu știu că Răscumpărătorul meu este viu și că El, în ziua cea de urmă, va ridica iar din pulbere această piele a mea ce se destramă” (Iov 19, 25). Și marii profeți au văzut și au vestit același adevăr al învierii celor morți. Astfel, Isaia proorocește: „morții Tăi vor trăi și trupurile lor vor învia! Deșteptați-vă, cântați de bucurie, voi, cei ce sălășluiți în pulbere! Căci roua Ta este rouă de lumină și din sânul pământului umbrele vor învia” (Isaia 26, 19). Celebra viziune a lui Iezechiel legată de învierea trupurilor, a oaselor uscate, citită ca paremie la sfârșitul Deniei Prohodului Domnului, foarte plastică, adevărată lecție de anatomie umană, este și mai explicită, înțelegând duhovnicește învierea noastră: „Eu voi deschide mormintele voastre și vă voi scoate pe voi, poporul Meu, din mormintele voastre și vă voi duce în țara lui Israel” (Iezechiel 37, 12). La fel arată și Proorocul Daniel – „și mulți dintre cei care dorm în țărâna pământului se vor scula, unii la viață veșnică, iar alții spre ocară și rușine veșnică” (Daniel 12, 2).

Tradiția străveche s-a perpetuat, trecând de la Legea cea veche, de la poporul Legii, la Noul Israel, unde a dobândit împlinirea, adevărul și puterea mărturisirii, prin Învierea

din morți a Fiului lui Dumnezeu înomenit, Domnul nostru Iisus Hristos, Mântuitorul. Cuvântul Său profetic, amintit la începutul scrisorii pastorale de față, „Eu sunt învierea și viața; cel ce crede în Mine, chiar dacă va muri, va trăi” (Ioan 11, 25), a fost împlinit în chip tainic în viața și petrecerea Sfinților lui Dumnezeu, începând cu Martirii Bisericii și continuând cu toți Sfinții. Așa au ajuns mormintele Martirilor izvoare ale luminii Învierii lui Hristos și peste criptele martirice s-au înălțat cele dintâi biserici, ajungând până la noi binecuvântata tradiție de a așeza în



piciorul mesei Sfântului Altar, în jertfelnicul bisericilor ortodoxe, particile din moaștele Sfinților Mucenici. Astfel au început, din Antichitatea creștină, a se îngropa cei adormiți în nădejdea învierii în apropierea mormintelor Martirilor, așa cum o dovedesc catacombele și au documentat cercetătorii artei paleocreștine, care au demonstrat că, în cazul catacombelor, nu este vorba de locuri de rugăciune ale primilor creștini, în timpul persecuțiilor, ci de locuri de înmormântare, cimitire, unde cei adormiți se odihnesc lângă mormintele Martirilor, devenite altare de rugăciune, unde creștinii de la începuturi veneau să ia binecuvântare, să-și atingă obiectele personale de mormintele mucenicești și să ia în comun agapa dragostei, ca pomană pentru sufletele răposaiților. De la catacombe, în cursul istoriei, s-a ajuns la cimitirele din jurul bisericilor și s-a perpetuat până la noi tradiția atingerii obiectelor personale de moaștele Sfinților.

Binecuvântați cinstitori și
mărturisitori ai Învierii lui Hristos,

Credința noastră sfântă în Învierea Domnului, cheazășie a propriei noastre învieri, a călăuzit poporul român pe tot parcursul bimilenarei sale istorii. Oricâte încercări au avut de trecut înaintașii noștri, credința lor a rămas neclintită, iar comuniunea noastră de dragoste cu toți cei adormiți este o dovadă puternică în acest sens. Este, însă, și o mare responsabilitate a noastră, a celor de

astăzi, de a transmite cu mare grijă, cu scumpătate, cu multă dragoste, celor ce vin după noi, moștenirea foarte bogată pe care noi am primit-o de la strămoși. Este cu atât mai necesar a ne îndeplini datoriile de conștiință față de propriul neam și de valorile sale nepieritoare, cu cât lumea din care facem parte se schimbă tot mai mult și, din păcate, de cele mai multe ori, nu în bine. Vedem în jurul nostru multă violență și răutate, egoism și invidie, s-a împușinat dragostea întreolaltă, în familii, în sânul fiecărui neam, între popoare, asistăm la o escaladare a conflictelor, unele fratricide, ridicându-se unii împotriva altora, oameni de aceeași credință și având origine comună, altele devastatoare, distrugătoare și pustiitoare, adevărate atentate împotriva memoriei culturale și a dăinuirii unor întregi comunități istorice, creștine de cele mai multe ori, auzim aproape zilnic știri îngrijorătoare, despre frați creștini martirizați pentru că refuză să se lepede de Hristos, pierzându-și, astfel, viața, dar dobândind cununa martirică.

Într-o asemenea lume, complicată, confuză, înfricoșătoare, a globalizării răului și cultivând, otrăvit, ura, la nivel mondial, singura soluție izbăvitoare rămâne civilizația creștină, a speranței în pragul distrugerii, a speranței în înviere în mijlocul întunericului și al morții, a speranței în vâltoarea catastrofelor, în miezul crizelor de tot felul, de la cea morală la cele cu caracter economic, a speranței în momentul prăbușirii civilizației umane. În iadul care ne înconjoară și ia proporții tot mai mari, zi cu zi, în tăvălugul care încearcă să zdrobească familiile tradiționale creștine, să pervertească școala și să întunece mințile învățăceilor, aruncându-i pe dascăli și pe părinți, prin presiuni inimaginabile și manipulări grosolane, pradă disperării, să impună alte norme și alte legi, detronând valorile consacrate și verificate în cursul veacurilor, în tot acest iureș nimicitor, autodistrugător, aproape suicidal, rămâne Biserica far, cetate de scăpare, izvor de binecuvântare, sursă inepuizabilă de bunătate, speranță și har. În timpul nostru perfid, când îndemnul dat de Hristos Domnul Sfântului Siluan Athonitul – „Ține-ți mintea în iad, dar nu deznădăjdui” – este mai actual ca niciodată, lumina Învierii Domnului revarsă balsamul Său atotvindecător peste rănile supurânde ale umanității căzute. Lumina lui Hristos aduce speranța, singurul leac pentru deznădejde.

Acum înțelegem că, deși vedem omenirea scufundându-se în păcat și moarte, înăbușindu-se de atâta violență și ură, înecându-se în atâta sânge nevinovat, de la copiii nenăscuți la blagosloviții mucenici ai zilelor noastre, totuși, în ciuda a tot mecanismul distructiv și a tuturor relelor, în pofida lăcomiei fără seamăn și a setei de dominare și supunere total lipsită de sens, în contra civilizației morții, întunericului și iadului, creștinismul rămâne singura alternativă valabilă, singura speranță consistentă, puternică, în stare să zădărnicească eforturile disperate ale vrăjmașilor umanității, duhurile răutății, patimile nimicitoare, lumea decadentă, rea, invidioasă și egoistă. Și chiar dacă omul contemporan nu doar că a deschis cutia Pandorei, ci a și lăsat ca toate relele să se scurgă afară, dezlănțuindu-se ca niște furii peste fața întregului pământ, urându-l pe om și dezumanizând lumea, Hristos rămâne în lumina Învierii Sale speranța noastră, bucuria noastră, nemurirea noastră. Și asta e bine să o știe în special cei mai vulnerabili dintre noi, copiii și tinerii, mai ales. Și dacă Hristos este cu noi, cine ne poate sta împotrivă sau ce ni se poate opune? Moartea? A nimicit-o Hristos. Murim totuși. Da, dar cu nădejde în înviere. A noastră, a tuturor, ca dar al Învierii lui Hristos.

HRISTOS A ÎNVIAT!



† ANDREI,
Episcop al
Episcopiei
Covasnei și
Harghitei

În chiar ziua Învierii, triști, cu inimile îndurerate, doi apostoli – Luca și Cleopa –, „mergeau la un sat departe de Ierusalim ca la șaizeci de stadii, al cărui nume era Emaus” (Luca 24, 13)¹.

Erau dărâmați sufletește de suferințele inumane la care fusese supus, cu trei zile înainte, Învățătorul lor. Cel care le sădise în suflete nădejdea unei Împărății veșnice fusese răstignit ca marii făcători de rele ai vremii și zăcea în mormânt. Zvonurile aduse de femei evlavioase, că nu L-au găsit pe Domnul în mormânt, că îngerul le-ar fi spus că a înviat, nu i-a convins. Erau dezorientați și mai triști ca oricând. Duhul întristării, o știm prea bine, paralizează puterile sufletului. „Precum molia roade haina și caria lemnul, așa întristarea distruge sufletul omului”².

Și iată că pe cale li s-a alăturat un Călător. Era Însuși Hristos înviat din morți, dar ei nu-L recunoșteau. Și, ca orice tovarăș de călătorie, a intrat în vorbă cu ei: „Ce sunt cuvintele acestea pe care le schimbați unul cu altul în drumul vostru? Iar ei s-au oprit, cuprinși de întristare” (Luca 24, 17). Întristați că străinul nu știa de tragedia petrecută în Ierusalim, I-au relatat cu lux de amănunte pătămirea Domnului Iisus Hristos. Din care au tras apoi concluzia: „Iar noi nădăduiam că El este Cel ce avea să izbăvească pe Israel și, cu toate acestea, astăzi este a treia zi de când s-au petrecut acestea” (Luca 24, 21).

Străinul însă, cu răbdare „le-a tâlcuit, începând de la Moise și de la toți proorocii, toate Scripturile cele despre El” (Luca 24, 27), încredințându-i că toate acestea trebuiau să se întâmple. Și a încheiat muștrându-i: „O, nepricepuților și zăbavnici cu inima ca să credeți toate câte au spus proorocii! Nu trebuia, oare, ca Hristos să pătimească acestea și să intre în slava Sa?” (Luca 25, 26). Dar nici acum ei nu L-au recunoscut.

Apoi Străinul se făcea că își continuă drumul, dar cei doi L-au rugat stăruitor: „Rămâi cu noi că e spre seara și s-a plecat ziua. Și a intrat să rămână cu ei” (Luca 24, 29). Și așezându-se la masă împreună cu ei, dintr-o dată Străinul a început lucrarea Dumnezeirii: „Luând El pâinea, a binecuvântat și, frângând, le-a dat lor. Și s-au deschis ochii lor și L-au cunoscut; dar El S-a făcut nevăzut de ei” (Luca 24, 30-31).

Și pe când se cuminecau, harul Duhului Sfânt, „care pe cele neputincioase le vindecă și pe cele cu lipsă le împlinește”³, focul cel ceresc, energia dumnezeiască necreată, le-a topit inimile și le-a luminat mintea. Ochii minții li s-au deschis, L-au recunoscut pe Domnul Hristos și toată tristețea și răceala ce-i cuprinseseră au dispărut. Și, deși El s-a făcut nevăzut, erau tare fericiți că Hristos înviase și în inimile lor cuprinse de focul Duhului.

Iubiți credincioși și credincioase,

Trăim într-o lume secularizată, încărcată de tristețe. Încercările prin care trece astăzi omenirea îi fac pe mulți insensibili la cele spirituale. Pe unii, pentru că se confruntă cu multe necazuri materiale și boli care le răcesc inima, iar pe alții, pentru că bunăstarea și prosperitatea îi închid în egoismul bogăției lor. Obsedați de rezolvarea problemelor zilnice, oamenilor li se întunecă de multe ori mintea și pierd orizontul duhovnicesc în care-L pot vedea pe Hristos, Străinul – pentru că vine din altă lume – devenit Prietenul apropiat Care merge împreună cu noi pe calea vieții.

Miile de oameni rămași fără loc de muncă, cu venituri modeste care nu le permit un trai decent și creșterea firească a copiilor, ne umplu inimile de durere și compasiune.

Satele noastre, leagănul vieții spirituale și locul unde s-au plămădit tradițiile, îmbătrânesc și se prăbușesc. Sporul demografic este negativ, înmormântări sunt multe, boteze și cununii sunt puține. Meditând la această realitate socială întunecată, ne cuprinde tristețea. Milioane de români, pentru a-și câștiga pâinea cea de toate zilele și a răzbi asupra sărăciei, au emigrat peste mări și țări. Golul lăsat este imens, iar neamul românesc slăbește. În contextul acestei realități, când doi creștini se întâlnesc, încep – asemenea apostolilor Luca și Cleopa – să-și depene amintirile, necazurile și suferințele și sunt plini de întristare.

Întotdeauna însă în mijlocul oamenilor triști și deznădăduiți e prezent și El, Străinul Prieten înviat din morți, Care le spune: „În lume necazuri veți avea, dar îndrăzniți. Eu am biruit lumea!” (Ioan 16, 33). Din nefericire, oamenii de azi avem ochii închiși ca să nu-L cunoaștem. Obsesia sărăciei sau a bogăției, a concentrării exclusiv pe problemele acestei lumi ne întunecă ochii sufletului și ai inimii. Hristos merge împreună cu noi pe calea vieții și noi nu-L recunoaștem.

Convins de dumnezeirea lui Hristos și de faptul că El ne va dăruia tuturor învierea din morți, Sfântul Apostol Petru ne zice: „Iubiților, nu vă mirați de focul aprins între voi spre ispitire, ca și când vi s-ar întâmpla ceva străin. Ci, întru cât sunteți părtași la suferințele lui Hristos, bucurați-vă, pentru ca și la arătarea slavei Lui să vă bucurați cu bucurie mare” (I Petru 4, 12-13).

Într-o, pe drept cuvânt, faimoasă carte duhovnicească a creștinătății, numită „Urmarea lui Hristos”, citim că necazurile „sunt folositoare, deși sunt grele și chinuitoare, fiindcă prin ele omul se smerește, se curăță și se întărește”⁴.

E adevărat că, uneori, necazurile sunt așa de mari încât, gândindu-se numai la ele, omul simte că nu le mai poate duce. Adeseori, chiar fără motiv, suntem triști și deznădăduiți, cu inima stinsă și împietrită, iar cu mintea întunecată de viața lipsită de sens a lumii. Din multe probleme și necazuri, din întunericul lumii nu vedem nicio ieșire.

Cine ne poate scoate din această stare? Numai Hristos Cel înviat, cum a făcut-o cu Luca și cu Cleopa. Hristos nu ne vrea prăbușiți și morți sufletește, ne vrea plini de nădejde și încredere în puterea dragostei Lui. Și întotdeauna intervine atunci când îl chemăm în ajutor. El dorește să ne aprindă inima cu dragostea Sa, să ne lumineze mintea cu învățătura Sa și să readucă entuziasmul în trăirea noastră creștină. Acest entuziasm creștin ne va putea reabilita ca oameni ce privesc spre cer și nu doar spre pământul din care am fost luați și în care, într-o zi, ne vom întoarce. Ne-am obișnuit să ne trăim credința cu mediocritate spirituală, ne-am obișnuit să ne gândim la Dumnezeu doar când avem nevoie de El, ne-am obișnuit să trândăvim cu mintea și cu inima, să-L respingem și să-L răstignim zi de zi pe Domnul Hristos prin indiferențele noastre.

Dar El este „foc” și „lumină”; când sufletul ne este înghețat de ispitele celui rău și de necazurile vieții, iar mintea întunecată de prea multe gânduri, El poate topi gheața, ne poate lumina mintea și poate face ca inima să ardă iarăși în lăuntrul nostru. Important este să ne apropiem de El, iar El va revărsa focul Duhului Sfânt.

Drept-măritori creștini și creștine,

Cel mai important mijloc de a ne întâlni cu Hristos și de a primi Duhul Sfânt este participarea la Sfânta și dumnezeiasca Liturghie. Domnul Hristos ne așteaptă în fiecare Sfântă Liturghie să ne apropiem de El! La Sfânta Euharistie L-au recunoscut și sfinții apostoli Luca și Cleopa pe Hristos cel Înviat. Aici li s-a încălzit inima, li s-a luminat mintea și li s-au deschis ochii ca să-L vadă pe Hristos. Le-a topit gheața din suflete și le-a deschis ochii cu ajutorul harului Sfântului Duh.

Când ne pregătim pentru Sfânta Liturghie și citim canonul pentru Împărtășanie ne rugăm: „Foc și lumină să-mi fie mie primirea preacuratelor și de viață făcătoarelor Tale Taine Mântuitoare, arzând neghina păcatelor și luminându-mă peste tot spre cuvântarea lui Dumnezeu cea adevărată”⁵.

Copleșit de bunătatea lui Dumnezeu, Sfântul Simeon Noul Teolog, care a făcut experiența focului celui sfânt,

în „Imnele iubirii dumnezeiești”, plin de uimire sfântă, se întreabă:

„Cum ești izvor de foc,
Cum ești și apa răcoritoare,
Cum arzi și îndulcești, ...
Cum faci dumnezei pe oameni,
Cum faci întunericul lumină,
Cum ridici pe cei din iad,
Cum faci pe muritori nestricăcioși?”⁶

Sfântul Nicolae Cabasila ne spune și cum lucrează în noi Sfânta Cuminecătură: „Pâinea vieții schimbă, preface și umple de viață pe cel ce se împărtășește, pentru că, intrând până în creier și inimă, prin această Pâine ne mișcăm și viețuim ca una care singură are viață întru sine. Ca să ne arate că El nu ne face părtași la o viață de săturare trupestă, ci ne dă însăși ființa Sa întocmai după cum și inima și capul trimite din însele viață mădulelor, de aceea s-a numit pe Sine Mântuitorul «Pâinea cea Vie» și zice că «Cel ce mănâncă trupul Meu și bea sângele Meu are viață veșnică»”⁷.

Ar fi o mare bucurie ca, la Sfânta Liturghie a celei mai mari sărbători creștine, Sărbătoarea Sfintei Învieri, să nu existe parohii în care nu se împărtășește nimeni! Postul ne-a oferit tuturor posibilitatea de a ne pregăti cum se cuvine pentru marea taină a întâlnirii cu Hristos cel Înviat, iar astăzi, îl aud aievea pe Sfântul Ioan Gură de Aur zicându-ne:

„Masa este plină, ospățați-vă TOȚI! Vițelul este mult, nimeni să nu iasă flămând! Gustați TOȚI din ospățul credinței! Împărtășiți-vă TOȚI din bogăția bunătății!”⁸

Iubiții mei fii duhovnicești,

Am încheiat în această sfântă noapte un drum duhovnicesc pe care l-am început împreună în Duminica Înfricoșătoare Judecări. Am străbătut calea sfântă a Postului Mare și, asemenea ucenicilor Luca și Cleopa, îl recunoaștem pe Hristos, Care e mereu împreună cu noi pe cale, în tâlcuirea Scripturilor și în frângerea pâinii.

Dar cu o condiție esențială: „Dacă arde inima în noi”!

Să ne ajute Bunul Dumnezeu să avem destulă înflăcărare a inimii și a minții ca să nu mai vedem în Hristos un Străin, ci pe Însuși Domnul și Stăpânul vieților noastre.

Și fie ca, având această înflăcărare a inimilor, în aceste zile ale Sfințelor Paști „Să ne luminăm cu prăznuirea, să zicem: Fraților! și celor ce ne urăsc pe noi. Să iertăm toate pentru Înviere”, să răspândim lumină, pace și bucurie în jurul nostru.

Acest cuvânt părintesc, pe care vi-l adresez acum pentru prima dată ca păstor al vostru sufletesc, să-l primiți cu căldură și credință înnoită. Fie ca el să rodească în inimile voastre, ca să petreceți creștinește și cu dreaptă cinstire Învierea Domnului nu doar în acest ceas de sărbătoare, ci în toată Săptămâna Luminată, și în toate duminicile și sărbătorile Bisericii noastre.

Din adâncul inimii și cu sufletul împăcat, Doamne Iisuse Hristoase, Cel înviat din mormânt, primește mulțumirile noastre pentru darul vieții de fiecare zi, că ne-ai ajutat și azi să ne bucurăm prăznuind Ziua Învierii Tale!

Cu părintească dragoste vă îmbrățișez pe toți, dorind ca Hristos Cel Înviat, cu harul, cu iertarea și cu iubirea Sa, să vă cuprindă și să vă lumineze sufletele și viața. Fac asta împărtășindu-vă vechia și sfânta urare a creștinilor, care umple toată viața, toată existența noastră de lumina veșniciei Împărăției lui Dumnezeu Cel în Treime lădat,

HRISTOS A ÎNVIAT!

¹ Biblia, E.I.B.M.B.O.R., București, 2013.

² Sf. Ioan Casian, „Despre întristare”, *Filocalia* 1, Sibiu, 1947, p. 115.

³ *Arhieratikon*, Hirotonia Preotului, E.I.B.M.B.O.R., București, 1993, p. 79.

⁴ Toma de Kempis, *Urmarea lui Hristos*, Timișoara, 1991, p. 27.

⁵ Ceaslov, București, 1973, p. 627.

⁶ Pr. Prof. Dumitru Stăniloae, *Studii de Teologie Dogmatică Ortodoxă*, Craiova, 1991, p. 348.

⁷ Nicolae Cabasila, *Tâlcuirea Dumnezeieștii Liturghii și Despre Viața în Hristos*, București, 1989, p. 204.

⁸ *Slujba Învierii*, E.I.B.M.B.O.R., București, 2010, p. 46.

„Cum îmi voi petrece eternitatea?”

Adevărurile ultime proclamate de Ortodoxie, piedici în calea dictaturii relativismului

„Căci moarte nu există și ce numești tu «moarte»
e-o viață altfel scrisă, în sfânta firii carte!”

Mihai Eminescu

Invieria din morți a Mântuitorului Iisus Hristos, pe care o prăznuim, confirmă **niște adevăruri non-negociabile**, niște învățături pe care, în timpul activității Sale pământești, Dumnezeu le-a proclamat tuturor: că viața nu are sfârșit, iar după moarte urmează o altă viață, în lumea de dincolo de materie, în alt plan existențial, că există o Judecată a noastră, a fiecăruia în parte. Ne spune și Sf. Apostol Pavel: „Este rânduit oamenilor ca odată să moară, iar după aceea să fie judecata!” (Evrei 9, 27).

Iar **criteriile de judecare, de evaluare a noastră, sunt dinainte hotărâte: faptele** săvârșite pe acest pământ. În climatul marcat de relativism, de ambiguitate și de derută din lumea de astăzi, în care nimic nu pare sigur, ci totul se reduce la simple păreri, la simple opinii, la „puncte de vedere” acceptabile de ceilalți sau nu, acest mesaj al Mântuitorului este foarte intransigent. Domnul nostru Iisus Hristos Însuși, în textul de la Matei 25, 31-46, vorbește despre răsplătirea sau osândirea noastră de după moarte, în funcție de **identitatea pe care am dobândit-o de-a lungul vieții pământești**: de ființe bune, izvorătoare de iubire, emanând în jur harul, energia lui Dumnezeu, sau, dimpotrivă, de ființe rele, măcinate lăuntric, malformate, tiranizate de lucrarea și de energia „celui Rău”.

Spune sugestiv Evanghelia că Mântuitorul va despărți atunci oile de capre: pe unele le va așeza de-a dreapta, semn al alegerii, al aprecierii, iar pe altele de-a stânga, semn al respingerii și al damnării. **Nu spune însă că El va decide atunci care dintre noi, oamenii, vom fi „capre” și care „oi”, ci doar va constata o realitate, un fapt pre-existent!** Prin urmare, noi, de-a lungul vieții pământești, ne hotărâm identitatea.

lubiți frați și surori,

Eshatologia este unul dintre cele mai frumoase domenii ale Teologiei, care ne vorbește despre sfârșitul lumii, despre ceea ce va urma; ea ne descoperă – cu alte cuvinte – viitorul și, de aceea, ea este în strânsă legătură cu profetologia (ba chiar un rezultat al ei).

Mântuitorul, în virtutea Dumnezeirii Sale, este **cel mai mare Profet al tuturor timpurilor, El descoperindu-ne viitorul lumii**, al civilizației pământești. Astfel, Mântuitorul a vorbit despre a doua Sa venire, care va coincide cu sfârșitul lumii, dar anterior a prevestit catastrofa națională iudaică din anii 66-70, când Ierusalimul a fost distrus, iar viața religioasă, centrată pe Templul din Ierusalim, s-a încheiat¹.

Adevărul fundamental care ne privește pe fiecare dintre noi, în parte, este acela că după moarte va **urma judecata și, în funcție de aceasta, ne vom petrece eternitatea**, viețuirea noastră dincolo de materie: în confort psihic, bucurie și fericire sau, dimpotrivă, în chin interior, durere și sfâșiere lăuntrică! Ne îndeamnă Alfons Maria de Liguori: „Adu-ți aminte că pământ ești și în pământ te vei întoarce. Va veni o zi când vei muri și vei ajunge într-un mormânt, unde vei putezi și vei fi invadat de viermi. Închipuiește-ți că vezi o persoană care și-a dat sufletul de curând: un cadavru, care zace încă în pat; capul e plecat spre piept, părul zburlit și încă ud de sudorile morții, ochii băgați în cap, fața suptă și cenușie, buzele și limba vinete, trupul rece și greu!”². Acest tablou sinistru nu este însă unul complet, căci sufletul este deja plecat în lumea cea adevărată, unde nu mai este timp, unde va primi exact ceea ce merită. Înțeleptul Solomon ne avertizează: „Dumnezeu n-a făcut moartea și nici nu se bucură de pieirea celor vii” (Înțelepciunea lui Solomon 1, 13).

În funcție de ce anume se va hotărî destinul nostru etern? În funcție de faptele noastre de pe pământ! Ele au șlefuit un suflet bun, capabil de iubire, plin de afecțiune, adică pătruns de harul lui Dumnezeu, sau au „născut” un om cu perpetuă dispoziție spre ură, spre respingerea celorlalți, spre supra-evaluare de sine, spre ignorarea și disprețuirea lui Dumnezeu, fapt care l-a pietrificat în răutate, în indiferență, în izolare. „Plata păcatului este moartea, iar harul lui Dumnezeu este viața veșnică!” (Romani 6, 23) – ne spune Sf. Apostol Pavel. Cei care au dobândit harul pe acest pământ își vor continua viața în veac: „Eu sunt Învieria și Viața; Cel ce crede în Mine, chiar dacă va muri, va trăi. Și oricine trăiește și crede în Mine nu va muri în veac!” – ne spune Mântuitorul (Ioan 11, 25-26). Cine sunt cei despre care spune El că nu vor mai muri în veac? Sunt cei care știu că moartea este doar un transfer al sufletului nostru în lumea de dincolo și își conformează viața în funcție de acest adevăr.

Drept-măritori creștini,

În lumea de dincolo **vor conta doar valorile imateriale. Doar acestea sunt neperisabile**. Și pe locul întâi va sta propriul suflet. Cât de șocantă va fi pentru un om ateu sau indiferent din punct de vedere religios constatarea că este viu și după moarte! Căci pentru el, **definiția morții era trecerea în neființă**. Va constata însă că nu există așa ceva, că viața continuă, că el se regăsește perfect integru, conștient de sine, cu memorie, cu responsabilitate, cu identitate, în lumea de dincolo de materie³.

Dar cel mai alarmant și dezamăgitor lucru va fi faptul că nu cunoaște datele problemei, exigențele noului context de viață, legile din lumea de dincolo, și va descoperi că nu are abilitățile pentru a vieții corespunzător acolo. Se descoperă neîubitor, rece, vulnerabil în fața unor forțe necunoscute. Aceasta pentru că a ignorat pe pământ cuvintele lui Iov (19, 25): „Eu știu că Răscumpărătorul meu este viu și că El, în ziua cea de pe urmă, va ridica din pulbere această piele a mea ce se destramă”. Adică Dumnezeu, la finalul veacurilor, va recompune și trupurile, dar într-o formă spiritualizată.

lubiți fi întru Hristos,

Dar oare, **ce ne cere Mântuitorul: iubire, ca stare interioară, sau fapte concrete, care să demonstreze iubirea?** Judecata se va face după fapte: „Flămând am fost și Mi-ai dat să mănânc, însetat am fost și Mi-ai dat să beau, străin am fost și M-ai primit, gol am fost și M-ai îmbrăcat, bolnav și M-ai cercetat, în temniță și ai venit la Mine!” (Matei 25, 35-40). Dar **toate aceste fapte trebuie să consolideze în noi dispoziția spre iubire, să ne umple de energia dragostei**, să ne facă să ne simțim în această lume oamenii lui Hristos, exponenții voinței lui Dumnezeu în lume!

Deci **faptele trebuie să ne schimbe lăuntric, să ne înnoiască, să ne vindece de răutate**, să ne transforme în ființe care iradiază în jur dragoste, armonie, afecțiune. Nimic pe acest pământ, nici o suferință nu trebuie să ne umple de răutate, de ură, de intoleranță. Inima omului este făcută pentru a iubi, nu pentru a se consuma în ură. Dacă înțelegem acest lucru suntem deja pe cărările Împărăției lui Dumnezeu.

Mulți dintre oamenii contemporani își pun problema: Cum actualizez eu cererile înșirate de Mântuitorul în acest discurs? Este clar că Mântuitorul pretinde nominal șase lucruri (repetate de-a lungul Evangheliei după Matei de trei ori): hrănirea celui înfometat (1), adăparea celui însetat (2), acceptarea/primirea celui străin (3), îmbrăcarea celui sărac, neavut (4), îngrijirea celui bolnav (5) și cercetarea celui pedepsit cu temnița (6). Acestea nu ni se propun, ci ni se cer imperativ! Dacă nu le facem, **în lumea de dincolo ne vom reproșa indiferența de acum**. Și ne spune Isus

† GURIE,
Episcop al
Devei și
Hunedoarei



Sirah: „În tot ceea ce faci, adu-ți aminte de sfârșitul tău și nu vei mai păcătui niciodată!” (Înțelepciunea lui Isus Sirah 7, 38).

Dumnezeu cere de la noi o anumită **ospitalitate** trupească, o dispoziție spre a-l ajuta pe semenul aflat în nevoi, în suferință. Dar toate elementele înșirate se înscriu într-o **anumită tipologie, aceea a ospitalității față de semenul inferior mie** (din punct de vedere material sau din punct de vedere psihic mai fragil).

lubiți fii sufletești,

O formulă a Mântuitorului trebuie să ne pună pe gânduri: „Întrucât ați făcut unuia dintre acești frați prea mici ai Mei, Mie Mi-ați făcut!” (Matei 25, 41). Mântuitorul Se identifică de-a pururi cu cel năpăstuit, ignorat, nevăgat în seamă, nesemnificativ. Ceea ce mai-marii lumii consideră neimportant, Dumnezeu nu consideră la fel. **Există o valoare inestimabilă în fiecare om**, în fiecare făptură umană creată de El, pe care nu avem voie să o neglijăm. Care este briliantul din adâncul semenului meu, invizibil la prima vedere? Care este nestemata camuflată? De ce nu avem puterea să o vedem acum, ci doar la Judecată? Doar parcurgând traseul maturizării duhovnicești vom ajunge să vedem dincolo de aparențe, să vedem valoarea inestimabilă ascunsă, precum vede sculptorul iscusit, prin imaginație, o statueta de mare preț într-un bloc inert de marmură.

Sfinții Părinți ne avertizează că **Dumnezeu nu este niciodată de partea călăilor, ci întotdeauna de partea victimelor**. El este de partea învinșilor, a celor prigoniiți, a celor defavorizați de soartă. A-l primi pe cel sărac în numele Lui înseamnă, de fapt, **a-l primi ca pe El Însuși**, întrucât există o tainică identificare între cel suferind și Dumnezeu făcut om. Suferința ne propulsează de partea lui Dumnezeu, ne introduce în ceata aleșilor Lui. Întotdeauna, în inima prigonitului este o fărâamă din Dumnezeu. De aceea, constată, cu tristețe, Ecclesiastul: „Toate lucrurile se zburcumează mai mult decât poate omul să o spună” (Ecclesiast 1, 8). **Să participăm, așadar, la durerea din lume și vom participa și la bucuria din lumea de apoi!**

lubiții mei,

Evanghelia este foarte fermă: **împlinirea poruncilor este un sine qua non al mântuirii!** Creștinismul teoretic, fără împlinirea atentă și consecventă a poruncilor dumnezeiești, este o înșelare de sine periculoasă. Credința trebuie asumată, trebuie concretizată într-o practică sacramentală (prin Spovedanie, Împărtășanie, participare la slujbe), trebuie proclamată public prin comportamentul de zi cu zi, trebuie răspândită în jur printr-un mod creștin seducător de a-ți trăi viața: „Nu oricine Îmi zice: Doamne, Doamne!, va intra în Împărăția Cerurilor, ci acela care face voia Tatălui Meu din ceruri” (Matei 7, 21).

În lumea de dincolo **vor avea putere de convingere faptele, iar nu vorbele** sau atitudinile circumstanțiale, intențiile sau planurile mărinimoase, neduse la bun sfârșit. Tocmai de aceea, multe pilde preluate din Pateric sau din tradiția Vămilor văzduhului vorbesc despre o punere în balanță de către demoni și îngerii luminii a faptelor noastre, când doar faptele vor putea să ne convingă de adevărata sau falsă noastră identitate de creștini. Textul Sfântului Iacov „Credința fără fapte este moartă” (2, 14-26) este explicit. La fel, Marcu Ascetul spune că „neîmplinirea poruncilor

(continuare în p. 6)

Pastorală la Învierea Domnului – 2015

(urmare din p. 1)

spre a penetra împărăția morții și a prăda puterea ei. Moartea nu mai este stăpână peste propria sa casă, fiindcă, din momentul când Iisus S-a coborât în iad, El este Stăpânul ei, El este Suveranul atotputernic, Ce ne spune răspicat: „Eu sunt Cel-dintâi și Cel-de-pe-urmă și Cel-viu. Mort am fost și, iată, sunt viu în vecii vecilor, și am cheile morții și pe ale iadului” (Apoc. 1, 17-18). Moartea rămâne încă ultimul dușman pe care omul trebuie în sfârșit să-l învingă (cf. I Cor. 15, 25). Însă, creștinul credincios trăiește întru Domnul Care a biruit moartea (cf. Rom. 14, 7-8).

Domnul nostru S-a coborât în iad ca Biruitor, ca „Începător al vieții” (Fapte 3, 15). El S-a coborât în iad nu ca tovarăș de suferință, ci ca un strălucit Cuceritor. Domnul nostru apare în iad nu ca un prizonier al acestuia, ci ca un puternic Izbăvitor al celor înmărmorați în el; nu ca un sclav, ci ca un Stăpân al vieții. În imnuri melodioase, Biserica laudă neîncetat pe Dumnezeu pentru biruința săvârșită de către Mântuitorul nostru prin coborârea Sa în iad. În Vinerea Mare, înainte de *Prohodul Domnului*, I-am cântat lui Hristos: „Când Te-ai pogorât la moarte, Cel Ce ești viața cea fără de moarte, atunci iadul l-ai omorât cu strălucirea Dumnezeirii Tale”.

Mâna care se întinde să prindă mâna lui Adam, totodată, se întinde ca să-i îmbrățișeze și pe urmașii lui Adam, pentru că și noi suntem legați de moarte și ținuți prizonieri de puterea păcatului. Noi, toți, am murit spiritual și am fost aruncați în cele mai îndepărtate unghere ale abisului infernal. Totuși, Mântuitorul Cel Înviat vine la noi ca la oile Sale pierdute. În iubirea Sa milostivă, El coboară ca să ne caute în întuneric și să ne ridice cu Sine. De ne vom coborî în iad, Hristos este acolo (cf. Ps. 138, 8), totdeauna prezent, totdeauna întinzându-Se ca să ne ridice cu El la slava vieții fără de moarte. Din neliniștea pe care o avem în fața morții, ne ridică la o nezduncinată nădejde în viața înviată. Din frica de viitor, Domnul ne ridică la o bucurie deplină, iar din ostilitatea lumii trecătoare, ne ridică la prietenia durabilă cu Dumnezeul Cel viu.

Iubiți credincioși,

Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a declarat anul 2015 ca *An omagial al misiunii parohiei și mănăstirii azi în Patriarhia Română*. Slujirea misionară a Bisericii este atât de necesară astăzi, când mulți creștini „sunt prinși iarăși în jugul robiei” (Gal. 5, 1), robie cauzată de indiferență și de lenevie spirituală. Păstorii sufletești și monahii, dimpreună cu poporul drept-credincios, au chemarea de a fi mâinile lui Hristos întinse spre această lume marcată de absența credinței, de criză morală, de intoleranță, de opoziție și de lipsuri materiale. Astfel, mulți vor putea simți că Dumnezeu, în Hristos, continuă să coboare în mijlocul iadului nostru, ca să ne ofere iubirea Sa regeneratoare și „adevărul care ne face liberi” (cf. In. 8, 32).

Și în vremea noastră sunt multe „duhuri ținute în închisoare” (cf. I Pt. 3, 19) de către forțele răului, prin lanțurile pasiunilor înrobitoare. Însă Domnul înviat, Marele Eliberator, vine la noi ca să ne scoată afară din întunericul păcatului, din singurătatea suferinței și din abisul înstrăinării de Dumnezeu. Sfântul Ioan Gură de Aur, pe care-l comemorăm în acest an, ne adresează un mesaj încurajator, zicând: „Unde-ți este, iadule, biruința? Înviat-a Hristos, și tu ai fost nimic. Sculat-S-a Hristos, și au căzut diavolii. Înviat-a Hristos, și se bucură îngerii. Înviat-a Hristos, și viața stăpânește”. Auzind aceste frumoase cuvinte, să ne umplem de convingerea că „noi suntem mai mult decât biruitori prin Acela Care ne-a iubit” (Rom. 8, 37).

„CUM ÎMI VOI PETRECE ETERNITATEA?”

(urmare din p. 5)

vine din necredință” (Filocalia I, Răspuns celor care se îndoiesc de dumnezeiescul Botez).

Prin credință însă nu înțelegem niciodată – ca oameni duhovnicești – presupunerea că Dumnezeu există, ci convingerea fermă că Dumnezeu există, convingere care îl va conduce inevitabil pe un om la **starea de simțire a lui Dumnezeu**, simțire realizată cu întreaga ființă a omului, psiho-somatică, psiho-afectivă și intelectual-rațională. Cu cât omul este mai puțin avansat pe traseul duhovnicesc al vieții, cu atât va fi mai mult victimă a **nesimțirii**, prizonier al unei lumi a presupunerilor, a părerilor, a îndoielii, a suspiciunii, a nesiguranței.

În schimb, omul duhovnicesc este un om al certitudinilor dobândite în timp, constant, echilibrat, care și-a **educat simțirile** – precum cer cântările din Postul Mare –, care **a ajuns să îl simtă permanent pe Dumnezeu!** Deci, **păzirea poruncilor este o tehnică a creșterii duhovnicești, un instrument de realizare a performanței interioare.** Creștem duhovnicesc în măsura în care investim eforturi în această direcție, în măsura în care îl punem pe primul plan pe Dumnezeu. Dacă vom ajunge la acest stadiu, atunci îl vom înțelege perfect pe Sfântul Apostol Pavel când spune: „*Pentru mine viața este Hristos, iar moartea, un câștig!*” (Filipeni 1, 21).

Iubiții mei fii sufletești,

Epoca noastră este una de dictatură a relativismului, când tot mai mult se instaurează în spațiul public convingerea că nimic nu este sigur, că adevărul nu ar exista, ci doar adevăruri multiple, nenumărate, adică **păreri, opinii, incapabile să confere certitudini care să ne piloteze viața.** În această lume, în care deruta devine universală, Învierea Domnului vine cu un avertisment: **indiferent de ideile pe care le colportăm, indiferent de cultura mutantă pe care o respirăm, indiferent de ideologiile cărora le-am devenit victime, ne așteaptă pe toți o ultimă și zguduitoare evaluare, numită, în Biserica, Dreapta Judecată!**

Într-o lume a incertitudinilor, avem cu toții o inzdruncinabilă certitudine: aceea că vom muri cândva! „*Omul este ca iarba, zilele lui ca floarea câmpului. Că vânt a trecut și el nu va mai fi și nici nu se va mai cunoaște locul său*” – ne spune psalmistul (Psalm 102, 15-16).

Și pentru a nu fi în momentele de la începutul eternității vulnerabili și striviți de o paralizantă necunoaștere, ni se proclamă clar de către Biserică ce va urma: criteriile de evaluare vor fi faptele bune realizate în beneficiul semenilor! **Ele vor conta în momentul în care am pășit în lumea de dincolo de materie.**

Iubiții mei fii
întru Hristos
Domnul,

În încheiere, în calitate de arhipăstor, cu drag vă invit să **vă fundamentați viața pe această certitudine, a propriei învieri**, să vă cultivați viața duhovnicească prin prezența la sfintele slujbe și să creșteți în dragostea de Dumnezeu și de semenii, precum ne cere Mântuitorul Cel Înviat din morți. Acum, când „*prăznuim omorârea morții, sfărâmarea iadului și începutul altei vieți, veșnice, să săltăm, laudând pe Pricinuitorul, Cel unul binecuvântat, pe*

Dumnezeul părinților noștri și preaslăvit” (fragment din *Slujba Învierii*), să ne consolidăm convingerea că după moarte urmează adevărata viață, în care vom gusta fericirea sau nefericirea, în funcție de ceea ce merităm. Așadar, să ne bucurăm împreună în aceste zile de mare praznic de Învierea Mântuitorului, garanția propriei noastre învieri.

Hristos a înviat!

¹ De atunci a supraviețuit în lumea evreiască doar cultul sinagoga rabinic, structurat în comunități locale, fără jertfele de animale și fără sacrificiile rituale pe care le prevedea cartea Leviticului (și alte cărți veterotestamentare).

² Alfons Maria de Liguori, *Pregătire la moarte*, Editura Diacezană, Blaj, 1930, p. 7.

³ El, care credea că materia secretă gândirea, starea de conștiință, iar odată cu stricarea „agregatului” acesta, care este trupul uman, totul se încheie, descoperă, cu stupefacție, că totul pare a reîncepe, descoperă prospețimea unei existențe în afara timpului și a materiei, se descoperă pe sine mai lucid și mai conștient fără trup decât a fost vreodată în trup!



REDACTOR-ŞEF:

Î.P.S. Dr. LAURENȚIU STREZA

COLEGIUL DE REDACȚIE

Senior-editori: Pr. Prof. Dr. Mircea Păcurariu; Pr. Prof. Dr. Dumitru Abrudan. **Editor:** Pr. Dr. Savu Popa – *Consilier cultural*. **Secretar de redacție:** Dr. Emanuel Tăvală. **Membri:** Pr. Conf. Dr. Constantin Necula, Diac. Dr. Ștefan L. Toma, Pr. Dr. Cristian Muntean, Pr. Vasile Gafton. **Responsabil ediție on-line:** Dragoș Boicu.

ISSN 1223-8392

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA se primesc pe adresa: Redacția „Telegraful Român”, 550179 – Sibiu, str. Mitropoliei, nr. 35; e-mail: telegrafulroman@yahoo.com. Articolele nepublicate nu se înapoiază.

ABONAMENTUL pentru anul 2015 este de 48 lei; cod IBAN RO34 RNCB 0227 0360 5879 0001. BCR Sibiu, str. Emil Cioran, nr. 1. Cod fiscal 44 79 403.

Tiparul executat la *Tipografia Șaguniana* – Sibiu